Landelijke Armoedecoalitie
GEEFT ARMOEDE EEN STEM!

Betreft: Commissiedebat Armoede en Schulden 14 oktober 2026

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 14 oktober spreekt u met elkaar over Armoede en Schulden. De Landelijke Armoedecoalitie maakt zich zorgen over de daadwerkelijke prioriteit die wordt gegeven aan de bestrijding van armoede en schulden. Een grote groep huishoudens worstelt dagelijks om financieel het hoofd boven water te houden. Uit onderzoek van het Nibud blijkt dat bijna 40 procent van de huishoudens moeite heeft met rondkomen. Steeds meer mensen moeten naar de Voedselbank en doen aanvragen voor ondersteuning via noodhulpbureaus en andere maatschappelijke organisaties. De G4 luidde onlangs nog de noodklok over het groeiend aantal dak- en thuisloze mensen. Ondertussen blijven de kosten voor wonen, zorg, boodschappen en energie stijgen.

Wij roepen u dan ook op om:

1. Structureel te investeren in bestaanszekerheid en geen maatregelen te nemen die juist leiden tot meer onzekerheid;
2. De middelen voor armoede- en schuldenbeleid in stand te houden en niet aan te wenden voor het Tijdelijk Noodfonds Energie;
3. Een oplossing uit te werken voor mensen die te maken hebben met verborgen energiearmoede;
4. Voor de nieuwe ESF-gelden als Nederland te opteren voor middelen op het terrein van voedselnoodhulp én materiële deprivatie;
5. Schuldenpreventie onderdeel te maken van bestaanszekerheid;
6. Meer vaart te maken met sociaal incasseren;
7. Meer middelen uit te trekken om maatschappelijke organisaties en mensen met ervaringskennis structureel te betrekken bij de ontwikkeling van beleid.

1. <u>Meer investeren in bestaanszekerheid</u>

Het is verstandig dat het kabinet ervoor heeft gekozen een aantal bezuinigingen op de sociale zekerheid niet door te zetten. Deze maatregelen hadden de armoede verder vergroot. In plaats van bezuinigen is investeren in bestaanszekerheid noodzakelijk. De Landelijke Armoedecoalitie roept u op een toereikend en voorspelbaar inkomen voor iedereen in Nederland te organiseren. Voer de adviezen van de Commissie Sociaal Minimum uit, inclusief een realistische norm voor bestaanszekerheid en voldoende bufferbudget. Met name dat laatste is van groot belang: steeds minder huishoudens hebben ruimte om financiële tegenvallers op te vangen, waardoor schulden heel snel op de loer liggen. Het huidige sociaal minimum is daar niet toereikend voor.

2. <u>Tijdelijk Noodfonds Energie niet betalen uit middelen voor armoede en schulden</u>

Daarnaast zien wij dat de middelen die beschikbaar waren gesteld voor armoedebestrijding steeds verder onder druk komen te staan. De eerder gereserveerde 150 miljoen euro voor armoedebeleid wordt inmiddels voor een belangrijk deel ingezet voor het Tijdelijk Noodfonds Energie. Hulp bij hoge energiekosten is noodzakelijk, maar mag structurele preventie en andere vormen van armoedebestrijding niet verdringen. Wij roepen u daarom op het Tijdelijk Noodfonds Energie niet te financieren uit de armoedegelden.

3. Een oplossing uitwerken voor verborgen energiearmoede

Ook biedt het Tijdelijk Noodfonds Energie geen oplossing voor verborgen energiearmoede. Het gaat hier naar schatting om meer dan 100.000 huishoudens: mensen die in de kou leven uit angst voor (meer) schulden. We roepen u op een oplossing te bedenken voor deze groep. Maak hulp beschikbaar zonder ingewikkelde aanvraagprocedure of stigma, bijvoorbeeld via een energie-fix-bezoek of directe financiële ondersteuning. Zet in op bereik van mensen via initiatieven en professionals die zij al kennen. Gebruik gegevens over inkomen, woningtype, energielabel en energieverbruik om huishoudens met een verhoogd risico actief te benaderen, met aandacht voor privacy en wettelijke grondslagen.

4. Vraag vanuit Nederland ESF-gelden aan voor materiële deprivatie

In 2028 komen nieuwe Europese middelen beschikbaar via het Europees Sociaal Fonds (ESF). Deze bieden de kans om voedselhulp en andere vormen van materiële ondersteuning gericht te versterken én te verbinden aan structurele oplossingen. Nederland kan het zich niet veroorloven deze Europese middelen onbenut te laten, terwijl mensen in ons land noodgedwongen keuzes maken tussen basisbehoeften. We roepen u op om als Nederland dus niet alleen gelden aan te vragen voor voedselnood (zoals tot nu toe het geval was), maar nadrukkelijk ook voor materiële deprivatie.

5. Maak schuldenpreventie onderdeel van bestaanszekerheid

Wij zijn blij dat er structureel 20 miljoen euro extra beschikbaar komt voor vroegsignalering. Wij roepen u op erop toe te zien dat gemeenten de extra middelen daadwerkelijk aan vroegsignalering besteden. Er zijn veel mogelijkheden om financiële weerbaarheid te versterken, door schuldhulpverlening niet alleen in te zetten als reparatie, maar ook als preventief vangnet. Laat gemeenten, samen met woningcorporaties en andere organisaties, niet alleen signaleren dat iemand een schuld heeft (vroegsignalering), maar daarbij ook controleren of inwoners alle inkomensondersteunende regelingen ontvangen. Hierbij vragen wij ook graag aandacht voor de kleine ondernemers, die vaak pas laat hulp krijgen waardoor er al veel schulden zijn.

6. Maak meer vaart met sociaal incasseren

Een effectieve schuldenaanpak gaat niet alleen over schuldhulpverlening, maar vraagt ook om verantwoord handelen van schuldeisers, incassobureaus en overheden. Daarom roepen we u op om:

- Vaart te zetten achter sociaal incasseren door overheden en bedrijven. Maak sociaal incasseren een voorwaarde bij overheidsfinanciering van deurwaarders, incassobureaus en bewindvoerders;
- Overheidsschuldeisers aan dezelfde kaders te binden die vanuit de Wet Incassokosten (Wik) gelden voor private schuldeisers;
- Werk te maken van de concretisering van en auditing van het Afsprakenkader Sociaal Incasseren (AKSI). Kies voor auditing instrumenten, zoals de keurmerken SRCM en Keurmerk GBO, als normering voor implementatie van sociaal incasseren in de gehele organisatie.

7. Maatschappelijke organisaties en mensen met ervaringskennis meer betrekken bij beleid

Bij het maken en uitvoeren van beleid vragen wij u om maatschappelijke organisaties en mensen met ervaringskennis structureel te betrekken. Zij weten wat er in de praktijk speelt, horen signalen uit de samenleving en hebben zicht op mensen die overheid en gemeenten niet altijd bereiken. Hun kennis helpt om beleid beter aan te laten sluiten bij de werkelijkheid. In lijn met de Troonrede, waarin samenwerking en de belangrijke rol van maatschappelijke organisaties werden benadrukt, vragen wij u om deze samenwerking niet incidenteel maar blijvend te helpen organiseren. Daar horen ook voldoende middelen bij. Alleen door samen te werken kunnen we komen tot beleid dat werkt in de praktijk, uitvoerbaar is en aansluit bij wat mensen nodig hebben.

Tot slot

Armoede is meer dan een statistisch percentage. Armoede heeft een gezicht, maar niet altijd de luidste stem. Dat vraagt u om daar oog en oren voor te hebben bij het maken van morele keuzes. Maak die keuzes vanuit vertrouwen in mensen.

Hartelijke groet,

Jan van Leijenhorst
Voorzitter Landelijke Armoedecoalitie

De kenniscentra Movisie, Nibud en NVVK ondersteunen de Armoedecoalitie inhoudelijk met kennis over wat werkt bij een effectieve aanpak van armoede en schulden.